

Kritéria značky Rodiče vítání – Základní školy, vysvětlující komentář (1. 2. 2015)

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY

Tyto požadavky jsou **závazné** (povinné) a škola je musí pro základní úroveň certifikace naplňovat **alespoň jedním z uvedených způsobů**. I základní požadavky umožňují škole naplňovat je způsoby různými. Tak, aby byli spokojeni jak rodiče, tak pracovníci školy. Všimněte si proto možností, které jsou u každého požadavku uvedeny. Škola může kritérium naplňovat i pouze jedním z uvedených způsobů (**výjimkou je kritérium č. 4, kde jsou závazné obě jeho části**).

Kritérium	Komentář
1. Rodičům umožňujeme bez problémů vstoupit do prostor školy, včetně odpoledních hodin. U vstupních dveří je viditelně umístěn označený zvonek, rodiče jsou, po zazvonění, do školy vpuštěni pověřenou osobou. U vstupních dveří je viditelně uvedeno telefonní číslo, na které rodič zavolá a pověřená osoba ho vpustí do školy. Vchod do školy není uzamčen a škola je volně přístupná.	Škola samozřejmě dbá na bezpečnost dětí, a tak není vždy možné ponechávat vstup do školy volně otevřený. Proto jsou uvedeny i další dvě možnosti, kterými může škola kritérium naplňovat. Rodič by měl mít možnost své věci ve škole vyfídit. Podstatné je to, aby bylo obecně známé, do kdy rodiče ve škole vždy najdou někoho, kdo jim podá základní informace. Škola by měla k rodičům svých žáků přistupovat způsobem, který se liší od režimu pro cizí návštěvníky. Rodiče by měli mít možnost užívat prostředí školy v souladu se zájmy svých dětí - za předpokladu, že bude zachována bezpečnost prostředí školy pro všechny.
2. Rodičům poskytujeme kontakty na všechny učitele a vedení školy. Rodiče dostali na začátku školního roku tištěný aktuální seznam s kontakty na vyučující a vedení školy (telefon a e-mail). Škola má aktualizované webové stránky obsahující jména všech vyučujících a vedení školy. Na stránkách jsou uvedeny kontakty (email, telefon) na vedení školy a spojovatelku, ideálně na všechny zaměstnance školy.	Ideální samozřejmě je, když škola kombinuje všechny tyto možnosti. Základní telefonní čísla do ředitelny mohou být vyvěšena na cedulce u vchodu, běžně by měly být všechny kontakty, e-maily, pevné linky (případně mobilní čísla) dostupné na webu a číslo či osobní e-mail na třídního učitele by měli rodiče dostat konkrétně, přímo od něj a s jeho svolením. Kontaktní údaje mohou být individuálně dostupné i v elektronických systémech s chráněným přístupem – elektronická žákovská knížka, apod.
3. Rodiče informujeme o tom, co a kdy se ve škole děje. Rodiče dostanou na začátku školního roku tištěnou informaci o tom, kdy jsou školní prázdniny, kdy se konají třídní schůzky, dny otevřených dveří, sportovní soustředění a další akce pořádané školou. Tyto informace škola zveřejňuje na svém webu a průběžně je aktualizuje.	Škola samozřejmě může vyhovět požadavku jedním letáčkem vloženým prvního září do žákovské knížky, ale to není zrovna uživatelský komfort. Některé školy informují rodiče průběžně každý týden pomocí speciálního informačního sešitku, ale běžný, dostupný a plně funkční způsob je dnes týdenní školní program na webu, kde jsou v kalendáři zaznamenány všechny školní akce mimo běžný rozvrh.

4. Komunikace mezi školou (učitelem) a rodiči - a) S rodiči komunikujeme partnerským způsobem (závazné). b) Rodičům zaručujeme, že při třídních schůzkách neprobíráme prospěch a chování jejich dítěte před ostatními rodiči (závazné).	4a. Kritérium, které má značně "neostré" hranice a je třeba oboustranného maximálního pochopení a respektu, aby komunikace mohla být partnerská. Zvláště v konfliktních situacích je velmi obtížné, aby komunikace probíhala důstojně a uspokojivě pro všechny zúčastněné. Každá záležitost by vždy měla být „dorešena“. A to tak, že obě strany se rozejdou spokojeny s tím, že se dohodly a situaci vyřešily, anebo s tím, že jsou dohodnuty, kdy, kdo a kde se sejdou k dalšímu řešení. V konfliktních situacích se samozřejmě výklad pojmu "u jednání nebude nikdo, koho se to netýká" u jednotlivých stran sporu může velmi lišit. Rodiče například mohou protestovat proti přítomnosti některého dalšího učitele či vychovatele, mohou mít pocit, že škola na ně chce hrát přesilovou hru. Nebo naopak oni žádají přítomnost svého právníka či dalšího svědka. Pokud dojde k takto konfliktní situaci, není dobré se s rodiči přetlačovat a je rozumnější požádat o zprostředkování buď mediátora, nebo například zástupce zřizovatele školy, v každém případě osoby nezávislé a nepodjaté. 4b. Dnes je nejobvyklejší metoda, že před či po "hromadné" schůzce s rodiči sedí učitelé ve své třídě a rodiče na ně "stojí frontu" za dveřmi. Není to uživatelsky příliš příjemné, ale požadavek respektu k soukromí takové opatření splňuje. Kritérium je členěno do dvou částí. Pro jeho naplnění jsou v tomto případě závazné obě části.
Na rodiče, kteří se obrátí na vedení školy nebo na učitele, si vždy uděláme čas, vyslechneme je a slušně reagujeme na jejich potřeby (poskytneme informace, radu, sjednáme schůzku apod.). Máme-li důvod požadavek odmítnout, svoje stanovisko vždy vysvětlíme. S rodiči komunikujeme důstojným způsobem a dbáme na to, aby každá záležitost byla vždy „dorešena“. U jednání by neměl být nikdo, koho se to netýká. (závazné).	Každý rodič má možnost konzultovat prospěch dítěte individuálně s konkrétním učitelem osobně. Případně každý rodič dostane i písemný přehled o hodnocení svého dítěte. (závazné).
5. Se záměrem přihlásit se ke značce Rodiče vítání jsme seznámili rodiče dětí, které využívají služeb naší školy. Rodiče byli seznámeni s údaji uvedenými v certifikačním formuláři, s údaji souhlasí a jsou ochotni to potvrdit.	Toto kritérium je klíčové. Kdo jiný by měl posoudit skutečnost, že škola se k rodičům chová opravdu vstřícně a naplňuje všechna kritéria, ke kterým se hlásí. Škola tedy o schválení kritérií požádá zástupce rodičů – ať už to budou členové rodičovské organizace nebo jednotlivci, kteří jsou mezi rodičovskou veřejností evidentně aktivní. Škola, za účelem ověření splnění tohoto kritéria, uvádí kontaktní údaje na jednoho či více zástupců rodičů (jméno, e-mail adresa, telefon). S touto skutečností musí být rodiče seznámeni a musí s tím souhlasit. Kontaktní údaje na rodiče (rodičovskou organizaci) škola uvádí do poslední části tohoto formuláře – „Identifikační údaje školy“ Prvním samozřejmým krokem při certifikaci značkou Rodiče vítání, by mělo být projednání kritérií v týmu pracovníků školky. Následně s rodiči.
6. Pořádáme školní akce pro rodiče v termínech a hodinách, které jim umožní se jich zúčastnit.	Pokud chce škola skutečně na akci pozvat rodiče, měla by ji pořádat nejlépe v odpoledních hodinách, případně večer (záleží na typu akce). Většina rodičů chodí do práce. Akcí, které pořádá škola, by se jistě rádi zúčastnili, ale musí to pro ně být možné. V dopoledních hodinách může výjimečně proběhnout akce jedné třídy, když se na tom většina rodičů dohodne, ale určitě ne celoškolní akce.
7. Informační ceduli s kritérii značky Rodiče vítání jsme viditelně umístili u vstupu do školy. Položka je zařazena mezi závazné (povinné), platnost je však odložena, až po udělení značky. Zde se škola vlastně zavazuje, že tak v budoucnu učiní.	Zdánlivě jde jen o formalitu, ale pro fungování značky je to velmi důležité. Je tak zajištěno, že opravdu všichni rodiče, učitelé i žáci mají možnost si přečíst, k čemu se škola zavázala, a mohou případně vznést dotaz či pochybnost o správném plnění toho či onoho kritéria. Vyvěšení kritérií slouží také k tomu, aby rodiče získali přehled o dalších možnostech spolupráce se školou a mohli je případně iniciovat. Dialog mezi všemi aktéry školního života je hlavní smysl značky Rodiče vítání.

VOLITELNÉ POŽADAVKY

- Tyto požadavky jsou **volitelné** – pro základní stupeň certifikace **musí škola naplňovat minimálně 2 kritéria**. Pro všechna kritéria by mělo platit, že je škola naplňuje již nějakou dobu, je zapojena většina lidí, kterých se to týká atd. Jako minimální zkušenost doporučujeme jeden školní rok. Např. kritérium č. 13 naplňuje škola, která má již delší čas aktivní webovou diskusi, lidi o ni vědí, využívají ji. Ne škola, která si zřídila před 2 měsíci facebookovou stránku a má 10 fanoušků a na svém webu o tom nemá ani zmínku.
- Není také účelem přihlásit se k velkému množství kritérií** - dobrou spoluprací s rodiči dělá **především kvalita naplnění kritérií**, až pak následně jejich kvantita. Proto vybírejte jen ta kritéria, o nichž jste přesvědčeni, že je spolehlivě a kvalitně naplňujete.

Kritérium	Komentář
1. Dbáme na to, aby zápis do školy byl společenskou událostí příjemnou pro rodiče i děti. Myslíme při tom na potřeby dětí i rodičů. Zápis není pouhou administrativní formalitou.	Definice "příjemnosti" jistě může být dost subjektivní, ale velmi pravděpodobně ji naplníte už tím, že zápis není jen úřední akt, ale rodiče s dětmi přivítáte, děti si mají při čekání kam sednout, mají si s čím hrát a k dispozici je i zcela minimální občerstvení (např. káva a čaj). Některé školy zapojují do organizace zápisu starší spolužáky, kteří pomáhají s programem pro budoucí prvňáčky. <i>BOHUŽEL DOBA PANDEIE TOTO NEJMOŽNÍ V DOBE LOCKDOWNU.</i>
2. Naši pedagogové nabízejí pravidelné konzultační hodiny pro žáky i rodiče.	Toto kritérium považujeme za naplněné tehdy, když jsou na webu veřejně přístupným způsobem vypsány konkrétní hodiny, kdy je učitel k dispozici i mimo vyučování. Za naplnění kritéria nepovažujeme možnost, že se žák či rodič telefonicky domluví na konzultaci a je mu vyhověno. To je spíše společenská slušnost a samozřejmost.
3. Nabízíme rodičům kromě žákovské knížky a třídních schůzek i další způsob, jak je pravidelně informovat o prospěchu dítěte (školní sešitky, týdenní plány, elektronické žákovské knížky, ...).	Podrobnější informování rodičů o práci dětí bývá zvykem spíše na 1. stupni. Oblíbené jsou týdenní plány, které mohou sloužit zároveň i jako podklad pro sebehodnocení a hodnocení dětí na konci týdne. Pokud se ovšem k tomuto kritériu hlásíte, měli byste jej naplňovat minimálně globálně na 1. stupni, nemělo by jít o individuální aktivitu jednotlivých učitelů.
4. Kromě společných třídních schůzek organizujeme i konzultace ve trojici učitel, dítě, rodič.	Mluvíme-li o trojici, není to nutně jen trojice. Pokud se strany dohodnou, mohou samozřejmě přijít s dítětem oba rodiče, případně může být přítomen i další učitel či pracovník školy, jehož přítomnost je třeba k vyřešení problému. Dítě by nemělo být z tohoto procesu vynecháno - vyjma takových případů, kdy je potřeba řešit určité věci jen mezi rodiči a učiteli - jako u každého kritéria je nutné vzít na pomoc také selský rozum a individuálně mezi situacemi rozlišovat. Podstatné pro kritérium je to, že škola možnost setkání ve trojici globálně umožňuje, podporuje ji a aktivně rodičům nabízí.
5. Konfliktní situace ve škole řešíme tak, aby se jich mohli zúčastnit všichni, jichž se záležitost týká, včetně rodičů a dítěte/dětí.	V tomto případě jde hlavně o to, aby škola nerozhodovala o dítěti bez vědomí rodičů, případně bez dítěte samého. Samozřejmě nelze taxativně stanovit, kdo jsou "všichni ti, jichž se to týká", ale za chybný považujeme takový postup, kdy škola nevyužívá řešení běžných i konfliktních situací k tomu, aby dětem, rodičům a dalším stranám poskytovala možnost se na řešení podílet a za řešení přijímat zodpovědnost.

6. Školní vzdělávací program (ŠVP) zpřístupňujeme na webu školy. Kromě ŠVP zveřejňujeme i další školní dokumenty, které rodičům pomáhají k dobré orientaci v činnosti školy.	Kritérium je naplněno, pokud je zveřejněn kompletní školní vzdělávací program školy. Vedle samotného ŠVP doporučujeme jako vhodné, aby školy zveřejňovaly i souhrn nejdůležitějších bodů (nebo komentované kapitoly ŠVP), což umožní rodičům snáze posoudit, jakým způsobem se na konkrétní škole co učí. V uveřejněných materiálech doporučujeme vysvětlovat všechny odborné termíny a zkratky, aby jim všichni co nejlépe porozuměli. Nelze se odvolávat pouze na to, že ŠVP je k nahlédnutí ve škole - zkusme si to každý představit sám na sobě. Také uvítáme, když potřebné informace získáme snadno pomocí internetu v dobu, kdy na ně máme čas a klid. Mezi další školní dokumenty patří: školní řád, výroční zprávy, inspekční zpráva, řád školní družiny, preventivní program ad.
7. Nabízíme rodičům konzultace našeho školního psychologa/výchovného poradce.	Školy již běžně mají v týmu svých pracovníků výchovného poradce, speciálního pedagoga, někde i školního psychologa a logopeda. V takovém případě je vhodné, aby rodiče i žáci měli k dispozici informace o tom, kdy, kde a co je jim který odborník schopen a připraven poskytnout. Školy, které nemají tyto odborníky přímo ve svých týmech, zajišťují tyto služby formou spolupracujících odborníků (externistů), kteří se školou spolupracují natolik úzce, že je možno rodiče předem informovat kdy bude ve škole který odborník přítomen a co je jim schopen a připraven poskytnout. V takovémto případě lze konzultaci plánovat tzv. po dohodě, ale o charakteru možných služeb by měli mít rodiče informaci předem. Výhoda je především v tom, že jde o člověka, který zná prostředí konkrétní školy, včetně dětí a pedagogů. Ideální a v praxi běžné, je informovat o takových službách na webu školy.
8. Rodiče mají možnost ovlivňovat způsob stravování svých dětí ve škole (skladbu jídelníčku v jídelně, sortiment ve školním bufetu, přítomnost/nepřítomnost automatu na sladkosti apod.).	Škola má zavedený systém, jak mohou rodiče komentovat a připomínkovat úroveň a skladbu jídelníčku - schránka na připomínky, veřejně známá e-mailová adresa, kam je lze posílat. Zároveň se považuje za samozřejmé, že prostřednictvím svých zvolených zástupců v rodičovském sdružení a radě školy mají možnost spolurozhodovat o tom, zda například budou ve škole automaty na pití a sladkosti, zda bude zaveden pitný režim, jak bude vypadat v rámci hygienických norem jídelníček ve školní jídelně. Rodiče by také měli mít možnost spolufinancování těch požadavků, které jdou nad rámec zvyklostí.
9. Rodiče našich žáků i zájemci o naši školu mají možnost po domluvě navštívit vyučování.	Na webu školy jsou s dostatečným (alespoň měsíčním) předstihem zveřejněny termíny dnů otevřených dveří a je jasné uvedeno, na koho je třeba se telefonicky obrátit, pokud zájemce stojí o to navštívit individuálně některou vyučovací hodinu.
10. Zveme rodiče do vyučování, aby se zúčastnili společné práce se svým dítětem.	Splněním tohoto kritéria se nemyslí pouhá možnost navštívit hodinu svého dítěte (tomu se věnuje kritérium předchozí), ale takový systém vyučování, který umožňuje rodiči pracovat se svým dítětem na nějaké úloze. Výtvarná práce, řešení úlohy v matematice nebo nějakém přírodovědném předmětu, ale třeba i společné cvičení v rámci tělesné výchovy nebo zapojení do třídního nebo školního projektu. Smyslem takové aktivity je seznámit rodiče se schopnostmi jejich dětí mimo domácí prostředí. Přínosnou je i výměna rolí, tedy na situace, kdy je to právě dítě, které svého rodiče při práci vede - "vzdělává".

11. Organizujeme školní akce, na kterých mohou rodiče a další rodinní příslušníci spolupracovat s dětmi a potkávat se s učiteli (zahradní party, sportovní a kulturní akce, rodičovské víkendy apod.).	Za splnění tohoto kritéria považujeme tehdy, když se jedná o několik akcí do roka, při nichž se mají možnost potkat děti a rodiče z různých ročníků téže školy. Za nedostatečné považujeme, pokud jde jen o třídní akci, která se koná jednou do roka.
12. Umíme rodičům doporučit službu externího odborníka - dětského psychologa, logopeda, mediátora, apod.	Škola tuto službu přehledně inzeruje na webu, spolu s kontaktním číslem na osobu, která je schopná konkrétního odborného pracovníka doporučit (kontaktní osobou bývá nejčastěji výchovný poradce školy). Běžná praxe je taková, že školy na svých webech uvádějí přímo kontakty na služby a odborníky ve svém okolí.
13. Poskytujeme rodičům na webových stránkách prostor pro otevřenou diskusi o škole. (Např. diskuzní fórum, moderovaná kniha návštěv. Nejedná se o jednosměrnou komunikaci pomocí formuláře na vzkazy škole.)	Za splnění tohoto kritéria nepovažujeme tehdy, pokud je na webu uveden e-mailový kontakt například na ředitele, který odpoví na případné dotazy, případně pokud je zde umístěna schránka na vzkazy. To považujeme za jednosměrnou komunikaci. Splnění kritéria opravdu vyžaduje prostor, kde mohou rodiče navzájem o škole komunikovat, případně diskusi moderuje pověřený pracovník školy.
14. Na naší škole funguje nezávislá rodičovská organizace s vlastní právní subjektivitou (podle nového občanského zákoníku obvykle zapsaný spolek).	Pokud kritérium splňujete, uveďte prosím do kontaktního formuláře (identifikační údaje) název organizace, její IČO, jméno a spojení na reprezentanta rodičovské organizace. Pozor, toto volitelné kritérium není rozhodné pro naplnění závazného kritéria č. 5. To může a musí být naplněno i v případě, kdy na škole není ustavena rodičovská organizace.
15. Rodiče mají možnost po domluvě využívat prostory školy k vlastním akcím.	Kritérium považujeme za splněné i v případě, že jde o placené služby - pronájem tělocvičny, školní jídelny, počítačové učebny. Jde především o to, že je to služba volně přístupná rodičům, ne jen firmám, s nimiž uzavírá škola obchodní vztah.
16. Pořádáme vzdělávací semináře pro rodiče na téma výchovy a vzdělávání.	Kritérium považujeme za splněné, pokud škola nabízí alespoň dvakrát ročně akci - seminář, setkání s odborníkem nebo pověřeným pracovníkem školy na téma spojené s výchovnými a vzdělávacími problémy v rodině a ve škole. Za takové ale nelze považovat předmetové nebo jiné odborné semináře určené pro učitele. O akcích by měla škola informovat s dostatečným předstihem na svém webu.
17. Pořádáme „kurikulární odpoledne“, v nichž rodičům vysvětlujeme, co, jak a proč ve škole učíme.	Mělo by jít o setkání, na nichž škola rodičům objasňuje, co a proč se v jejich škole učí, a to s důrazem především na nové a rodičům obvykle neznámé metody. Za součást tohoto vzdělávání považujeme i setkání pro rodiče prvňáků a předškoláků, na nichž je škola seznamuje se svým vzdělávacím programem a informuje je o postupech v jednotlivých vzdělávacích oblastech (například ve výchově ke čtenářství nebo sexuální výchově). Taková setkání mohou vést jak učitelé školy, tak přizvaní experti. Jako velmi vhodnou formu doporučujeme pravidelnou „rodičovskou kavárnu“ (např. jednou za dva měsíce), kde je vždy předem stanovené téma, ale zároveň se mohou rodiče doptat na věci, kterým ve vyučování nerozumí, případně si mohou prostřednictvím webu předem objednat, o čem by příští kavárna měla být.

